

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3263/2024. (VII. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.I.30.224/2023/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselő útján (dr. Farkas Ádám ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Budapest Környéki Törvényszék 4.Pf.20.959/2022/6. számú ítélete, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.I.30.224/2023/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó a Kúria döntését ellentétesnek tartotta az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével, a jogerős döntéssel összefüggésben pedig az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésének, 28. cikkének, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozott.
- [2] Az indítvány benyújtását megelőző bírósági eljárásnak az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] A perbeli alperes gépkocsivásárlás céljából devizalapú kölcsönszerződést kötött a hitelezővel. Az alperes a szerződésből eredő fizetési kötelezettségének nem tett eleget, így a felperesi jogelőd a szerződést 2016. február 22. napján azonnali hatállyal felmondta. A hitelező 2017. január 1. napjával beolvadt egy hitelintézetbe. A hitelintézet 2019. november 14. napján kelt engedményezési szerződéssel a perbeli kölcsönszerződésből eredő teljes követelését a felperesre (a továbbiakban: indítványozó) engedményezte. Az indítványozó által kezdeményezett fizetési meghagyásos nemperes eljárás az alperes ellentmondása alapján perré alakult.
- [4] Az Érdi Járásbíróság a 2022. július 12-én kelt, 8.P.20.907/2020/33. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az indítványozó részére 4 883 313 Ft tőkét, valamint a késedelmi kamat és a perköltség megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan az indítványozó keresetét elutasította.
- [5] Az alperes fellebbezése folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék a 2023. február 7. napján kelt, 4.Pf.20.959/2022/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét megváltoztatta és az indítványozó keresetét elutasította, valamint a perköltség megfizetésére kötelezte. A másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy az indítványozó a követelése összegszerűségét megfelelően bizonyította. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a jogszabályi rendelkezések és a 4/2021. számú PJE határozat (a továbbiakban: PJE határozat) alapján az indítványozónak olyan kimutatást kellett volna csatolnia, amely a szerződés megkötésétől kezdődően a szerződés tisztességes kikötéseit figyelembe véve vezetné le a felek közötti elszámolást. Tehát nem a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 törvény) folytán semmisnek minősült bázis árfolyammal, hanem a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) árfolyam alkalmazásával mutatta volna ki az alperesi tartozást. A másodfokú bíróság rámutatott, hogy az MNB által közzétett hivatalos devizaárfolyam alkalmazásának szükségessége jogkérdés; mivel az indítványozó a jogszabályoknak megfelelő tartalmú számszaki kimutatással a követelése összegszerűségét nem bizonyította, a kereset elutasításának volt helye.
- [6] A jogerős ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyhez felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is csatolt a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 409. § (2) bekezdés a) pontja, valamint a (3) bekezdése alapján. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a 2023. május 30-án kelt Gfv.I.30.224/2023/2. számú végzésében a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet visszautasította.
- [7] A Kúria végzésének indokolásában utalt arra, hogy a perben érvényesített igény az indítványozó vagyoni jogain alapul és annak értéke pénzösszegben kifejezhető, ezért a per vagyoni jogi pernek minősül [Pp. 7. § (1) bekezdés 18. pont]. A Kúria arra is utalt, hogy a felülvizsgálat Pp. 408. § (1) bekezdése szerinti kizártságára tekintettel az indítványozónak a Pp. 409-410. §-ai alapján felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet kellett előterjesztenie, és azt a Pp. 412. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelemhez csatolnia. A Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem nem alkalmas érdemi elbírálásra.

- [8] A Kúria rámutatott, hogy az indítványozó a felülvizsgálat engedélyezését a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontja alapján is kérte. Ezzel összefüggésben a Kúria végzésének indokolásában rögzítette, hogy e jogszabályi rendelkezés két engedélyezési okot szabályoz: a joggyakorlat egységének biztosítását és a joggyakorlat továbbfejlesztésének biztosítását. Az állított engedélyezési ok egyértelmű megjelenítése elengedhetetlen, mert ez határozza meg a kérelem szükséges tartalmi elemeit [Pp. 410. § (2) bekezdés c) pont ca) alpont]. A kérelem érdemi elbírálása során a Kúriának a fél által megjelölt engedélyezési ok feltételeinek a fennállását kell vizsgálnia a felülvizsgálati engedélyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2021. (VII. 12.) PK. vélemény (a továbbiakban: PK. vélemény) 1-2. pontjában írtak szerint. Az engedélyezési ok fél általi megjelölése nem mellőzhető, mivel a Kúria a kérelemhez kötve van, a PK vélemény 6. pontja alapján nem engedélyezheti a felülvizsgálatot olyan okból, amelyre a fél nem hivatkozott. A Kúria megállapította, hogy indítványozó felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelméből a tartalom szerinti elbírálás elve [Pp. 110. § (3) bekezdés] alapján sem állapítható meg egyértelműen a felülvizsgálat engedélyezésének kért oka. A Pp. 410. § (2) bekezdés c) pont cd) alpontja, valamint a PK. vélemény 1-2. pontja alapján a kérelemben meg kell jelölni az engedélyezést megalapozó jogkérdést. Ennek feltüntetése elengedhetetlen, mert a kérelem érdemi elbírálása során a Kúriának a fél által megjelölt jogkérdés elvi jelentőségét, az azzal kapcsolatos korábbi állásfoglalását, a bírói gyakorlat egységességét és a fél által állított körülményváltozást kell vizsgálnia a PK vélemény 1-2. pontjában írt szempontok szerint. A Pp. 410. § (2) bekezdés b) pontja, valamint c) pont ca) alpontja alapján a jogerős ítélettel szemben állított jogszabálysértés nem azonos az engedélyezést megalapozó jogkérdéssel. A felülvizsgálat engedélyezését kérő félnek az általa állított jogszabálysértésből kiindulva kell megjelölnie azt a jogkérdést, amelyre kérelmét alapítja. A jogkérdés fél általi megjelölése nem mellőzhető, mert a Kúria a fél kérelméhez kötve van, és csak a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben foglaltakat vizsgálja (PK vélemény 7. pont).
- [9] A Kúria ugyanakkor megállapította, hogy az indítványozó nem jelölt meg olyan jogkérdést, amelynek elvi jelentősége és a bírói gyakorlata a fenti szempontok szerint érdemben vizsgálható lenne. A Kúria kiemelte, hogy az indítványozó a felülvizsgálat engedélyezését a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján is kérte. A Kúria ehhez mérten rámutatott, hogy a Pp. 410. § (2) bekezdés c) pont cd) alpontja szerint a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozás esetén a kérelemben meg kell jelölni a Kúria közzétett határozatát és annak azt a részét, amelytől a felülvizsgálattal támadott ítéleti rendelkezés jogkérdésben eltér. Az indítványozó ugyanakkor az általa hivatkozott BH2022.47. számú határozattal összefüggésben nem jelölt meg jogkérdést. A Kúria mindezekre figyelemmel a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet a Pp. 410. § (4) bekezdése alapján visszautasította.
- [10] 2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz; indítványában a pertörténet részletes ismertetését követően mind a Kúria végzése, mind a jogerős döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [11] 2.1. Az indítványozó elsősorban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével tartotta ellentétesnek a jogerős bírói döntést. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság a PJE határozat és a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) 3. § (1)-(2) bekezdésének ítéletében felhívott rendelkezéseit „helytelenül, az ügyre nem vonatkoztathatóan értelmezte”. A Törvényszék idézte a DH1 törvény és a DH2 törvény rendelkezéseit. Az indítványozó érvelése szerint sem a PJE határozat, sem a DH2 törvény törvényszék által felhívott rendelkezéseiből nem következik, hogy a követelése összecszerúségét kizárólag az MNB mindenkori árfolyamát feltüntető kimutatással tudná igazolni, továbbá a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságtól eltérő anyagi jogi álláspontjára figyelemmel kötelezően alkalmaznia kellett volna a Pp. 369. § (4) bekezdését, így a megfelelő kimutatás becsatolására fel kellett volna hívnia, mivel anyagi jogi felülbírlata keretében jutott az elsőfokú bíróságtól eltérő álláspontra. Az indítványozó szerint a jogbiztonság követelményére is tekintettel a jogerős döntés a fentiek okán sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, továbbá az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdését és 28. cikkét is.
- [12] 2.2. A Kúria végzésével összefüggésben az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdésének a sérelmére hivatkozott. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] sérelmével összefüggésben alapvetően azt kifogásolja alkotmányjogi panaszában, hogy a Kúria végzése „egyértelműen nem tartalmaz indokolást a tekintetben, hogy miért nem engedélyezte a felülvizsgálatot indítványozó kérelmére, az egyértelműen megjelölt engedélyezési ok ellenére.” Az indítványozó állítása szerint a jogerős ítélet felülvizsgálatát elsődlegesen a Pp. 409. § (3) bekezdése, míg másodlagosan a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontja alapján kérte, ugyanakkor a Kúria éppen ellenkező sorrendben vizsgálta a kérelmeit.

- [13] Az indítványozó úgy véli, hogy a kúriai végzés megállapításával szemben sem a Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított kérelem esetén alkalmazandó Pp. 410. § (2) bekezdés c) pont *cd*) alpontjából, sem a felülvizsgálat engedélyezésével kapcsolatos PK véleményből nem következik az, hogy a Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított engedélyezési kérelem esetén az engedélyezést kérő félnek a jogkérdést *expressis verbis* kell megjelölnie, csupán a Kúria közzétett határozatát és annak azt a részét szükséges megjelölni, amelytől a felülvizsgálattal támadott ítéleti rendelkezés jogkérdésben eltér. Az indítványozó szerint továbbá a Kúria azon megállapítása, hogy a Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított kérelem esetén nem került megjelölésre a Pp. 410. § (2) bekezdés c) pont *cd*) alpontja szerinti jogkérdés, nem helytálló, „iratellenes.”
- [14] Állítása szerint a Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított kérelmére figyelemmel a Pp. 410. § (2) bekezdés c) pont *cd*) alpontja szerint és a PK. vélemény 5. pontjában foglaltaknak megfelelően megjelölte a Kúria azon közzétett határozatait és a határozatok azon részét, melyektől a felülvizsgálattal támadott ítélet jogkérdésben eltért. Mindezek okán a Kúriának a jogerős ítélet felülvizsgálatát mérlegelés nélkül engedélyeznie kellett volna. Az indítványozó szerint a Kúriai végzés indokolásának hiánya sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz „és ezáltal” a jogorvoslathoz való jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés].
- [15] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [16] 3.1. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírói döntést követő hatvan napon belül lehet benyújtani [Abtv. 30. § (1) bekezdés].
- [17] A Kúria végzését az indítványozó jogi képviselője 2023. június 21-én vette át, alkotmányjogi panaszát az indítványozó 2023. augusztus 18-án terjesztette elő. Az alkotmányjogi panasz tehát a Kúria támadott végzése tekintetében az Abtv. 30. § (1) bekezdés szerinti hatvan napos határidőn belül került benyújtásra.
- [18] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az alapügyben hozott törvényszéki ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is kérte. Tekintettel arra, hogy a Kúria a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet visszautasította, a jelen alkotmányjogi panasz megítélése szempontjából az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az alapügy érdemében hozott döntésnek a törvényszéki jogerős ítélet tekinthető. A Kúria olyan döntése, amelyben megállapítja, hogy felülvizsgálati eljárásra nincs lehetőség, az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti, a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, ezért alkotmányjogi panasszal támadható [lásd hasonlóan: 3035/2024. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [20]].
- [19] Az Ügyrend 32. § (5) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban hozott nem érdemi döntésén keresztül akkor vizsgálja az alapügyben hozott bírói döntést, ha a Kúria az alkotmányjogi panaszban sérelmezett, nem érdemi döntését mérlegelési jogkörben hozta meg.
- [20] Az indítványozó jelen ügyben a jogerős döntést alkotmányjogi panasszal határidőben nem támadta meg, erre az indítványozó nem hivatkozott, és a Kúria a Pp. 410. § (4) bekezdésén alapuló döntését nem mérlegelési jogkörben hozta meg. Erre tekintettel a Kúria végzésén keresztül a jelen ügyben a jogerős döntés állított alaptörvény-ellenessége nem vizsgálható {vö. 3122/2024. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz befogadhatóságát a továbbiakban csak a Kúria végzését támadó elemében értékelte [lásd: 3480/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [37]].
- [22] 3.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet fordulhat alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz eljárás alapjául szolgáló peres eljárásban felperesként vett részt, így az indítványozásra jogosultnak és érintettnek tekinthető.
- [23] Az Alkotmánybíróságnak a Kúria támadott végzése kapcsán azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz eleget tesz-e az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem követelményeinek.
- [24] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig meghatározza, mikor tekinthető a kérelem határozottnak. E rendelkezésnek megfelelően a kérelem többek között akkor határozott, ha tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont]; továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, vagy bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pont].
- [25] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványban megsértettként megjelölt alaptörvényi rendelkezések közül csak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében tartalmaz indokolást az indítvány [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pont], az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben az indítványozó önálló indokolást

nem adott elő. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek egy adott rendelkezését, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor utal arra, hogy következetes álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslatához való jog védelmi köre nem terjed ki a rendkívüli jogorvoslatnak minősülő felülvizsgálati eljárásra.

- [26] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz fennmaradó elemei az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeknek megfelelnek-e.
- [27] Az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg: az indítványozó alkotmányjogi panasa indokolásában lényegileg egy újabb fórumot szeretne megnyitni annak érdekében, hogy a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmének visszautasítása miatt előadott jogséremlme valamilyen módon orvoslást nyerjen. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor hangsúlyozza, hogy állandó gyakorlatának megfelelően nem rendelkezik hatáskörrel a rendes bíróságok törvényességi vizsgálata körében értékelendő kérdések megválaszolására, így nem hivatott annak vizsgálatára, hogy a Pp. felülvizsgálat engedélyezésére vonatkozó szabályai, így különösen a Pp. 410. § (2) bekezdés *cd*) pontjában rögzített feltétel a konkrét ügyben fennálltak-e {vö. 3091/2024. (III.1.) AB végzés, Indokolás [23]}.
- [28] A Kúria a támadott végzésében kitért arra, hogy az indítványozó felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelme miért nem alapozza meg a felülvizsgálati kérelme elbírálhatóságát. Ezen érvek további vizsgálata olyan szakjogi, törvényességi kérdés, amelyben az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlatának megfelelően – a Kúria döntését nem bírálhatja felül {3365/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [21]; 3308/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [20]; 3188/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [29] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek és ezekből kifolyólag magára nézve sérelmesnek tartja, nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.
- [30] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát megalapozhatná.
- [31] 4. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésben foglalt formai követelményeknek, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeknek, az Alkotmánybíróság azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2024. június 25.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2066/2023.

